

Femte roten, tomt 41

Kvarteret Kommerserådet

Första roten 1637–57v

Hörnet av Västra Hamngatan och

Andra roten 1657h–70

Holländaregatan

Södra delen av 5.41

Jürgen von Lengerken R4 5.41

1637–38; 6 mtl, 1639, 1641: 8 mtl, 1640: 7 mtl

”Bruker allehanda handel” enligt yrkesreg. 1639.

Vid en tvist om inköpsrätten till strandridaren Oluf Bomstedts gård berättade ägaren till granngården söder härom handelsmannen Olof Norberg 1717, att hans sal svärmoders mor (Emerentia Poppelman, gift Anders Gunnarsson Stillman) hade modern Catharina Krakow, som var syster till Cecilia Krakow (gift Jürgen von Lengerken), som hade ägt denna gård. Innan hon hade ärvt den hade gården varit kombinerad (d.v.s. haft gemensam ägare med Olof Norbergs egen gård, som hade gått i arv i Norbergs hustrus släkt (Johan Casparssons änkas). Detta gör att vi kan identifiera denna gård, som den gård där Jürgen von Lengerken bodde enligt mantalslängden 1637–41 och som han 1642–44 hyrde ut till major Anders Dönn. Jürgen von Lengerken (född 1603, död 17.7.1655) tilldelades ett par av de tomter, som var förnämligt belägna vid I Stora Torget, nuvarande Börshusets tomt, varför han övergav denna sin äldre tomt med ett betydligt sämre läge.

De båda systrarna Krakow var döttrar till Märten Krakow och Emerentia Pauli. Det vore frestande att tro att de ärvt var sin halva av 5.41.

Majoren (Anders Dun el. Dönn) i Jörgen v. Lengerkens gård R4 5.41

1642: 4 mtl, 1643: 3 mtl, 1644: 2 mtl

15.8.1644: Alldenstund *Elsa Thomasdotter* enligt rådhusrätten den 15.8.1644 bevisligen hade (under det hon satt i fängelse) bekänt att hon medan hon var i tjänst hos stadsmajoren Anders Dun (vars hustru ännu var i livet) haft lägersmål med honom och avlat ett oäkta barn med honom, dömdes hon till 40 dlr böter. Detta penningstraff skulle visserligen hennes borgensmän *Robert Hunter* och *Anders Wissert* betala eftersom hon undvikit rätten, sedan hon släppts ur fängelset genom deras löfte men borgensmännen visade sig sakna medel. Även stadsmajoren, som var deras ryggborgen, var så i avsaknad av förmögenhet att ingenting kunde uttagas av honom. Därför beslöts den 12.11.1644 att straffet skulle uttagas på hennes person

Om hon Elsa Thomasdotter nu eller framdeles kunde anträffas här i staden skulle hon slås vid stupan och sedan förvisas från staden eller om hon här i staden inte stod att anträffa, så skulle hon förvisas från staden och icke tillåtas komma hit igen vid ovanstående straff.

Johan Casparsson

1644–49, änkan Trina (Catharina) Johan Caspers E (*Catharina Krakau*) 1660: 1, 1661–63: 1, 1666–70 (andra roten 1670)

Tolagskrivaren *Johan Casparsson* omtalas redan 1624. Han började 1638 för de första under-rättsprotokoll, som var skrivna på svenska (med undantag för en kort period 16 april–11.6.1634). 1645 hade han avancerat till stadsbokhållare men sänds efter freden i Brömsebeo till Varberg som den förste svenske tullmannen. När han återvände till Göteborg 1649 begärde och erhöll han bryggerirättigheter. Hans bryggpanna rymde 8 tunnor malt för vilka han regelbundet erlade accis till accismästaren i det gamla rådhuset vid Stora Torget. De många barnen, som han hade med sin hustru *Catharina Krakau* (syster till Jürgen von Lengerkens hustru Cecilia Krakau) antog namnet Poppelman. Sonen *Johannes Caspari Poppelman* blev biskop i Göteborg. Mårten blev landssekreterare i Älvsborgs län och *Johan Poppelman* (nr två) blev tullförvaltare i Malmö. En fjärde son *Sebastian Poppelman* blev stadsfysikus i Gävle (död 19.4.1709). 1659 hade bryggeriet övertagits av hans änka Catharina Krakau. Däremot är det tveksamt, om det var svärsonen *Anders Gunnarsson Stillman*, som står antecknad i accisjournalen 1672: vid denna tid fanns det enligt bakugnslängden och krigskontributionslängden, en *Anders Gunnarsson bryggare* var bosatt i rote två samtidigt som Anders Gunnarsson Stillman bodde i rote fem.

Mårten Poppelman

Kronans Sekreterare Poppelman

1675–79, änkan 1681.

M1676: 2 tomter

Mårten Poppelman var först kronofogde i Skåne och blev senare landssekreterare i Älvsborgs län. 1675 övertog han faderns gamla bryggeri. Den 5.7.1679 klagade *åldermannen för åkarna Lars Björnsson* över det intrång landssekreterare Poppelman gjorde åkarna på deras landeri genom nedrivande av staket och genom att han körde in sina boskap där. Samma år den 18.11.1679 uppträdde *notarie Areel* på landssekreterare Poppelmans vägnar angående hus och gård, som denne hade tillhandlat sig av sina syskon och medarvingar för 1 800 rdr med bryggghus och bryggredskap och allt tillbehör. Nästa måndag den 24 nov. lät landssekreterare Mårten Poppelman lagbjuda sina sal föräldrars hus och gård belägen vid Västra lilla hamnen. Den 6.3.1682 pantsatte hustru Anna sal Mårten Poppelman till sin sal mans broder tullförvaltaren i Malmö Johan Poppelman för skuld 600 d smt den gård hon nu bebodde belägen vid västra hamnen. Hon skulle på egen bekostnad hålla gården med nödvändiga reparationer.

Det framgår långt senare av Göteborgs magistrats registratur 31.3.1696 och efterföljande dagar (sid. 62 och sid. 65), att framlidne sekr i Älvsborgs län Mårten Poppelman häftade i balance för sin i Skåne före många år sedan förvaltade kronofogdetjänst. Magistraten anförde då, att Mårten Poppelman avled för 14 eller 15 år sedan och att hans änka *Anna Hansdotter* därefter gifte om sig med

gymnasielektor Mag. Samuel Hunoldus:

hon avled före denne. Sal. Poppelmans egendom ”förslundrades och föröddes” under hennes änkestånd och under det senare giftet med den tyskfödde Hunoldus. Tullnären i Malmö Johan Poppelman skulle veta bästa besked.

Vid två tillfällen (20.10.1685 och 19.3.1688) begärde Johan Poppelman laga värdering av sin avlidne broders landssekreterare Mårten Poppelmans hus och gård vid Västra Lilla Hamnen (med

bryggpanna) Värderingsmän 1685 var *Johan von Minden, Mattes Assmundsson* och *Jörgen Voltzer* och 1688: *Handelsman Lars Jonsson, Lars Hamsson* och *Jöns i Högen*. Vid bouppteckningen den 17.2.1688 (1688:105) efter mag. Samuel Hunoldus och Anna Hansdotter var som arvingar närvarande Henrik Eilking, Caspar Poppelman samt änkorna efter Anders Gunnarsson och *Söf-ring Nilsson*. I bouppteckningen omtalas sal matronan *Emerentia Poppelmans* arvingar. I dec 1687 hade rådman Henrik Eilking, Casper Poppelman och Johan Poppelman i Malmö krävt *pro-viantmästare Johan Gullberg* på hushyra för Hunoldus hus. Inget formellt hyreskontrakt var upprättat. 30 rdr var årlig hyra till nästa fardag påsk 1688 med avdrag för 106 daler för utförd reparation. I tomtöreslängden 1696 tillskrives gården (borgmästaren i Borås) Anders Gunnarsson (Stillmans) änka. Huset köptes av

rådman Henrik Eilking,

vars arvingar *handelsmannen Johan Eilking* och dess hustru (syster?) *Ingeborg Eilking* för 715 d smt sålde gården till

handlanden Olof Norberg,

som den 22.4.1707 första resan uppbjöd ett hus och tomt vid Västra Hamnen beläget mellan Bomstedt i norr och Johan Schael i öster (fasta 27.5. s.å, då gården sägs ligga på hörnet emellan framlidne Biörn slaktares änkas hus och gård å norra och Johan Schael's å östra sidan, hållandes i längden 84 och i bredden 37½ fot efter det gamla gårdsbrevets innehåll). RR 1707, 164: att det var f.d. sal Poppelmans hus framgår sid. 165)

Olof Norberg och Herman Hermansson bevittnade (enl AIIb:4) Anna Andersdotters pantsättande av sitt gårdsbrev till strandridare Bomstedt.

Enligt Gbg mag. registratur hade Göteborgsköpmännen Lars Liedgren och Olof Norberg en tid tidigare bötfällt för slagsmål av Kullings härad: det hävdades att det endast var motvårn mot överfall.

1715 angavs tomtvärdet vara 350, husvärdet 1 520 d smt och lösegendomen 7 000 d smt. I gården bodde 1717 Olof Norberg med sin *hustru Caisa Maria Dahl* (dotter till *Anders Jacobsson Dahl* och *Emerentia Stillman*), gossen *Carl Hall*, *pigan Stina Larsdotter* och *pigan Barbro*.

Den 13.1.1715 klagade Olof Norberg i brev till magistraten (EIIa:25) över att han skulle betala en så hög avgift till handelsgillet. Han var dock gift med en gillesbroders dotter. Han berättade, att han 1703 hade kommit från Herr Oluf Persson och ”mig icke den ringaste handel företagit”. (Detta är ytterligare ett tecken på Oluf Perssons härstamning från handelsmannen Per Olufsson i 5.39.)

1718 ville Olof Norberg börda gården norr härom, som fordom hade varit förenad med denna, då den ägdes av Cecilia von Lengerken, som var hans sal svärmors mormors syster.

Det vore frestande att tro att systrarna ärvt var sin halva av 5.41 men *handelsmannen Olof Norberg*, som var bosatt på den norra halvan av 5.41 sade 1717, att hans sal svärmoders (*Emerentia Poppelman*, gift *Anders Gunnarsson Stillman*) hade modern Catharina Krakow, som var syster till Cecilia Krakow (gift *Jürgen von Lengerken*), som hade ägt denna gård Innan hon hade ärvt den hade gården varit kombinerad (d.v.s. haft gemensam ägare med Olof Norbergs egen gård, som hade gått i arv i Norbergs hustrus släkt (Johan Casparssons änkas)).

Herr Olof Norberg övertog 14.4.1709 stolrum efter skeppar Helge Börgesson och till hans hustru Catharina Maria Dahl överlät rådman Bruhns hustru stolrum 21.4.1718: hon överlät i sin tur ett annat stolrum till herr Thore Thorssons hustru Maria Gercken 1.12 s.å.

För 1 200 d smt köpte Olof Norberg den 10.1.1715 av *handelsmannen i Göteborg Sven Pihl* för sig, sin hustru, barn och arvingar frälsegården *Lackarebäck* i Askims härad och Fässbergs socken med de vid gården befintliga lösören enligt Askims häradsrätt den 17.6.1718. (I en tillhörande historik anfördes att Lackarebäck var försålt av ryttmästare Johan Pauli till fru Anna Elisabeth Gripenwald etc.)

Vid Askims ting den 13.10.1736 anklagades handelsmannen Olof Norberg för att han föregående Larsmässa skulle ha överfallit bonden på Kråkan Olof Bengtssons omyndige son med en vagnspiska. Olof Norberg, som var sjuk förklarade, att han led stor ohägnad av grannarnas barn, som körde boskapen på hans ägor. Därför hade handelsmannen ”blivit något litet onder” på Olof Bengtssons son och slog honom med piskan. Olof Norberg var bland dem som vid Askimstinget den 6.10.1637 förebråddes för försummad väghållning. Norberg, sände sin ursäkt.

Efter storbranden 1721 försvann Olof Norberg från gården vid Drottninggatan, som vid okänd tidpunkt överläts till

handelsmannen Jöns Muhr

som 1730–58 var ägaren till denna del av 5.41.

Handelsmannen Olof Norberg var 1733 bosatt hos *Alexander Williamssons änka* 8.25 tillsammans med *betjänten Jonas Norberg*.

Jöns Muhr fick burskap som handlande 25.5.1725.

Hans första hustru *Anna Catarina Wrangö* avled före 1736 var dotter till *skeppare Jon Olsson Wrangö* (burskap 11.3.1697 vilken enl bou 4.7.1717 efterlämnade hus o tomt på Torggatan 8.33 mellan handl. Jürgen von Lengerken i norr och brännvinsbrännare Jockum Gerken i söder). Modern *Elsa Swarts* testamente är daterat 20.3.1740 och i detta testamenterade sitt hus och gård på Torggatan, värderat 1 000 d smt, till Jöns Muhrs dotter *Sara Muhr* (Gift med *sjökaptten Petter Hagelberg* och troligen omgift med *sjökaptten Nils Knape* och död 27.2.1782, 50 år gammal). Villkoret var att Sara och hennes man skulle vårda Elsa Svart till hennes död och förnöja syskonen med 150 d smt vardera. Anna Catharina Wrangös syster *Christina Wangö* (bou 1713) var Gift med *skomakare Nils Ek* i hans första gifte och system *Maria Margareta Wrangö*, död före 1742. Gift med *handl. Hans Forsström*.

Jöns Muhrs andra hustru var *Brigitta Mattsson* (bou den 27.11.1747) Hans tredje hustru med vilken han gifte sig i maj 1755 var *Anna Maria Bagge*, som efterlevde.

Jöns Muhr uppsade den 3.7.1756 burskapet på grund av att han i hänseende så till hans hälsokrafter som handelns merkelige avtagande ”ej längre förmådde draga den borgerliga bördan”. (J. M. nämnd 4.111.)

Jöns Muhr avled 19.3.1758 av bröstpassion och svår andtäppa. Skulderna översteg tillgångarna. Enligt bouppteckningen ägde han hus i två våningar med tomt i hörnet av V. hamnen och Drottninggatan, värt 6 725 d smt (Berg II:7–8, 302).

Vid auktion den 27.7.1758 var enligt auktionsprotokollet närvarande avlidne handelsmannens Jöns Muhrs änka *Anna Maria Bagge*, mågen *handelsman Nicolaus Holm* och dess hustru Mada-

me *Christina Elisabeth Muhr*, mågen *handelsman Magnus Liedboms* hustru *Madame Anna Margareta Muhr*, mågen skepparen *Peter Hagelberg* och dess fru *Sara Muhr* och myndige sonen *guldmedsgesällen Isac Muhr*: frånvarande var sonen *Abraham Muhr*. Såsom den högstbjudande tillhandlade sig *superkargören Frans Walter* i det offentligt utropet gården på hörnet vid Drottninggatan för 6 751 d smt.

På köpmannen *Holms* förslag utsågs i RR 24.11.1759 (se även EIIb:133, 19.12.1768) till förmyndare för avlidne handelsmannen *Jöns Muhrs* tvenne omyndiga söner *Lorentz* och *Petter Muhr* deras morbroder skepparen i Halland och gården *Hielm Petter Ahlström*. *Petter Ahlström* förestod frälseinspektors syssla och hade uppbördens vid *Välb. Fröken Wittings* gods. Han ville att *Jacob Karstedt* skulle ansvara för barnens arv, vilket denne också gjorde den 22.1.1759 och 4.12.1762 (Gbg EIIb:140).

Handelsmannen Jöns Muhrs arvingar *Nicolaus Muhr*, *Petter Hagelberg* och *Anna Greta Liedbom* (å sin mans vägnar) kvitterade tilldömd summa av *herr James Mohre* 3.3.1759 (EIIb:94).

Denne omtalas 1755 som ägare av den norra delen av 5.41 (se nedan).

Den 16.6.1759 (EIIb:95) yttrade sig *Jöns Muhrs* änka *Anna Margareta*, född *Bagge*, ang. den fordran på 300 d smt hon hade hos sina styvbarn, som hade skänkt henne dem av sina arvsfordringar. Den 18.9.1758 undertecknade *Nicolaus Holm* på egna och *Isac Muhrs* vägnar, *Magnus Liedbom* och *Anders Fahlbeck* på *herr Abraham Muhrs* vägnar samt *P. Hagelberg*. *Jöns Muhr* hade den 14.3.1758 gjort disposition till förmån för hustrun *Anna Maria Bagge*.

”Välborne Herr” *Thomas Irvine*

1658–75

lät första gången den 7.8.1758 första gången uppbjuda ett på Drottninggatehörnet vid Västra hamnen mellan *herr rådman Marcus Simming å norra* och *herr kommissarien Johan Christian Selles* (bakgård) på östra sidan varande hus och gårdar beläget hus och gård, som *herr Irvine* av *superkargören Herr Frans Walter* den 5 innevarande augusti månad jämlikt utgivet köpebrev köpt för 7 200 d smt.

Handelsman George Fletscher

(burskap 29.4.1774) uppbjöd första gången den 13.3.1775 ett i stadens andra kvarter i hörnet av Västra Hamnen och Drottninggatan emellan *Konvojkommissarie Herr Johan Christian Selles* baktomt å östra och *handelsmannen herr Hans Jacob Beckmans* hus å norra sidan beläget hus och gård med över- och underrum, källare stall, skjul och andra tillhörigheter, som *herr Thomas Irvine* sålt *herr Fletcher* för 12 000 d smt 30-penning 406 daler 21 $\frac{1}{3}$ d smt.

George Fletcher var son till *handl i Dalkeith Andrew Fletcher* och *Margareta Stevansson*. Han hann inte äga 5.41 länge, ty han avled redan den 9.6.1775 under ett besök hos modern. Han efterlämnade 22 788 d smt, som ärvdes av modern, däribland detta hus och gård i hörnet av Drottninggatan och Västra Hamnen med tapeter, värt 8.500 daler. (Berg II:3–4, 315)

Sedan sammanslås denna södra del med den norra.

Norra delen av 5.41

Karin Anders Nilssons Enkia R4

1637, 1643: 1 mtl, 1638, 1639: 3 mtl, 1641–42: 2 mtl, 1644–47: 2, 1, 3, 2 mtl, 1648: 4 mtl, 1648–52, 1654–55: 2 mtl

Karin Anders Nilssons döttrar R4: 1640: 2 mtl, 1653: 3 mtl *Anders skräddares döttrar* R4 1641: 2 mtl

Nils Svensson hos Karin Anders Nilsson R4 1648: 2 mtl

Mr Salomon Barberare R4 1641: 2 mtl

Lars skräddare R4 1642–43: 2 mtl

Björn (Jonsson) slaktare R4 (i rote 4 1654) 5.41 norra delen

1656: 3.4, 1657v: 2.16 (II), 1657h: 2.16, 1658: 2, 1659–61: 3, 1662–63: 2, 1666–70, änkan 1671–81

M1676: 1 tomt

och deras måg

Hans slaktare 1668–70

Som änka efter Jürgen von Lengerken sålde Cecilia Krakow denna norra del av 5.41 för 300 rdr (huseköpspenning 12:-) till Björn Jonsson slaktare. Denne hade sedan 1648 omtalats i första roten. Den gård, som han där ägde sålde han till *Johan Henriksson*, som i november 1656 betalade huseköpspengar. Det sägs då, att *Christoffer trädgårdmästare* hade nadrat gården. Denna nya gård, som Björn slaktare köpte av Cecilia von Lengerken sades vara belägen vid västra Lilla hamnen mellan Peter Brandts hus i norr och Johan Casparssons i söder vid uppbudet 6.12.1657.

Den 24.4.1673 sades Björn slaktares änka och *Clara de Bois* vara förlikta om hushyra, som Clara hade varit skyldig. 1674 begärde hustru *Margareta Svendsdotter*, framlidne Björn slaktares efterleverska värderingsmän till några husgerådssaker, som hon erhållit i pant av hustru Clara de Bois för hushyra. Margareta Björn Jons efterleverska hade (enligt drätselkammarens arkiv 413) den 18.8.1690 levererat tre lamm till Hans Kungl. Maj:ts kök. Hon kallas (av misstag) Björn slaktares änka Marit Björnsdotter i RR 7.11 1692 men med rätta namnet Marit Svendsdotter, då det 18.7.1692 talas om att hon hade bakat åt kronoskeppen under ofriden.

Den 19.3.1684 berättas det, att Björn slaktares änka hade en dotter *Ingrid Björnsdotter*, som på äktenskapslöfte hade besovits av en ung *barberaregesäll Daniel Johan Kopp*, född i Strassburg, som hastigt hemkallats på grund av föräldrarnas frånfälle, som bevis visade hon en ring med hans initialer. Hon begärde att få komma till sin kyrkogång. Enligt en bouppteckning (1698:346) var *båtekarlen sal Anders Björkedals avlidna hustru Ingrid Björnsdotter* dotter till Maret Björns. Hon hade sonen *Bernt Andersson* och en dotter *Ann-Margret*, som var dotter till fältskärsagesällen Daniel.

Ännu 1696 står Björn slaktares änka för gården i tomtöreslängden. Enligt vad både Wilhelm Berg och Maja Kjellin skriver skulle gården ha övergått till strandridaren Oluf Bomstedt, som skulle ha avlidit före 1690. Det framgår av följande från magistratens årshandlingar hämtade material, att Oluf Bomstedt levde längre än så och att han kom till gården genom giftermål med Björn slaktares änka.

Att strandridaren Oluf Bomstedt 1697 förklarade sig vara född i Angered behöver inte strida mot Wilhelm Bergs uppgift, att Bomstedt var son till *sjötullsbesökaren Sven Olufsson*, vars änka var

omgift med *löjtnanten på tulljakten Anders Svensson Ekman* (se EIIa:13, 285, 18.1.1697 och Berg I:1, 165).

Enligt en magistratshandling 16.4.1705 (EIIa:19) bytte *Christen Pettersson* tillika med sin intressent strandridaren Olof Bomstedt båt med båtskepparen Oluf Svensson. Christen Pettersson lånade av *saltmätareåldermannen Lars Svensson* och pantsatte den tillbytta båten (vittne *Erik Bergström*).

1710–1715 strandridaren Oluf Bomstedt enligt skattningslängden: tomt 300, hus 520 d smt, lösegendom 120 1717: strandridare Oluf Bomstedts sterbhus. *Pigan Britta Ingemundsdotter* som tjänarinna

I Göteborgs magistrats registratur den 18.7.1715 talas det om strandridaren Olof Bomstedts och hans hustru *Catharinas* son *Sven Bomstedt*, som hade begivit sig till sjöss och rest till Holland men blivit borta, varför man kunde vänta, att det fanns arv att hämta. I en bouppteckning 1701: 81 upptages Sven Bomstedts barnlös avlidna hustru *Elisabeth Börgesdotter*. Sven Bomstedt talar då om sin *styvfader* (Olof B.), som hade inlöst gården. Det talas i en handling, exhiberad 19.9.1707 (EIIa:19) om att strandridare Oluf Bomstedt av *engelsmannen H-r Chambers* som fullmäktig för *Wilhelm Stephenson* hade krävts på betalning för de 150 d smt som Bomstedts svärson *Oluf Bruce* hade ådömts för utlossat järn i Norge från dess då förande *skepp Windrufwan*. Även Bruces hustru var i själva verket styvbarn till Bomstedt, född i Bomstedts första hustru *Catharinas* tidigare äktenskap.

Det klagades i brev från Stockholm den 11.11.1708 (EIIa:21, 8.9.1709) över att strandridaren Oluf Bomstedt icke uppehöll sig i Nahlesund (Mollösunds) tullkammardistrikt utan med hustru och bar och hela sitt hushåll uppehöll sig i Göteborg.

Oluf Bomstedt begravdes den 28.1.1716 och hans hustru den 20 nov. s.å., båda i svenska församlingen. Den 2.3.1717 inleddes en långvarig tvist om inköpsrätten till gården. Redan 1714 och 1715 hade Oluf Bomstedt lånat pengar av Gripenstedts änka, varför han pantsatt gården till henne. Enligt uppgift av Wilhelm Berg skulle Bomstedt ha sålt gården till sin måg *skräddaren Jöns Andersson*. Även Bomstedts söner *Berndt och Abraham Bomstedt* lånade pengar av *Catharina Tham* för gårdens inlösen, för att reparera taken, förse de gamla husen med fönster åt gatan och bygga ett nytt hus in på gården. Mäster Sven Bomstedt erhöll vid ett tillfälle 15 d smt. Grannen Oluf Norberg ovetandes sålde sedan Berndt och Abraham Bomstedt gården till catharina Tham för 1 600 d smt. Vid lagbjudningen sades gården vara belägen vid Västra Hamnen mellan buntmakaren mäster Georg Jenichs hus å norra och Oluf Norbergs å södra. Oluf Norberg sade sig å sin hustrus sida äga bördsrätt till gården och sedermera ha förvärvat sig naborätt till den. Försäljningen var enligt Olof Norberg olaglig enligt första och tredje kapitlet i Jordabalken och 9 kapitlet Byggningsbalken, stadslagen.

EIIa:29 3.3.1717: Olof Norberg hävdade, att sal Bomstedts gård vände sin front till hans gård å höger sida efter hela längden, varifrån Norberg njöt behörigt ljus för sin gård. Men fru Thams hus sträckte sig med ändan allenast av dess aktergård till Bomstedts aktergårds rygg. Hon hänvisade till 5 Kap. JordaBalken i Stadslagen.

Den 13.3.1717: Catharina Tham hade till *Jacob Svensson* sagt sig endast vilja ha sina vagnar på Bomstedts gård och den stora stugan till bod.

EIIa:29: Catharina Tham undrade, varpå Olof Norberg grundade sina bördsanspråk ”förmodande jag, att sedan gården med laga stånd och fasta kommit i Björn Jonsson slaktares händer och med

dess hustru blivit den senare mannen Bomstedt tillbracht, så att ingen släktskap med Längerkerskans Erfvingar, som till bemälte släkt sålt (gården) nu mera kan göra någon bördsrätt på Herr Norberg och beträffande naborätten må iag icke neka till att iu denna gård ligger Herr Norbergs gård på sidan i stället han sträcker sig backom mitt huus, warandes mig sålunda äfwen när belägen, som Herr Norberg men mig nyttigare, som af mina grannar mycket trängt är inbyggder, där Herr Norberg likwähl har en stor hörnetompt, ingång och utsicht både åth Drottningegatan och Västra hambnen och som iag wäll rätt så måmga som han behöfwer: i stället mitt stora hushåld kan en och annan Commoditet fattas.” Catharina hade frågat Norberg, om han önskade köpa Bomstedts gård men han hade sagt sig ej vara sinnad utan gärna såge, att den bleve hennes, då han kunde vara försäkrad, att hon ej byggde några hus, som betog honom ljuset framför hans fönster.

Hon förklarade, att hennes avsikt var endast, att hon till stadens nytta ville nylaga huset åt hamnen, inte bygga några hus uppe i gården Herr Norberg till förfång utan att allenast att inrätta de gamla till sin Commoditet, ej heller var köpet så gott, att Norberg borde missunna henne det, ty huset var mycket förfallet och behövde en ansenlig reparation.

Den 6.3.1717 (EIIa:29) bemötte Oluf Norberg Catharina Thams inlaga. Han förklarade, att hans kära svärmoders mormoder sal Catharina Krakows köttsliga syster Cecilia Krakow hade ägt denna Björn slaktares gård och genom arv erhållit, vilken gård innan den henne tillfallit hade varit med Olof Norbergs gård kombinerad och av en ägare disponerad och underhållen men sedermera av henne till bemälte slaktare blivit försåld. Det var honom obekant, om gården vid denna försäljning hade varit hembjuden arvingarna till inlösen. han hade ej heller hört om gården någonsin hembjudits av Björn slaktare eller dess sucessor. Han fann sig vara närmaste bördeman på sin hustrus vägnar, eftersom ingen annan i släkten var i livet.

30.3.1717 Catharina Tham fann sig föranlåten att deponera vädjepengar för överklagande i Kungl. Hovrätten.

Även *kaptenen vid amiralitetet Lars Båthman* (-Palmencrona) klandrade Catharina Thams köp av sal strandridaren Oluf Bomstedts gård. Han ansåg sig ha bördsrätt på sin bror Hans Båthmans barns vägnar – deras mor var halvsystem till Olof Bomstedt (EIIb, 29 juli – aug. 1717):

”Amiralitetskaptan Lars Båthman lät den 7 juli 1718 första resan lagbjuda framlidne strandridare Oluf Bomstedts hus och gård vid Västra Hamnen belägen mellan handelsman Oluf Norbergs gård å södra och buntmakare mästare Georg Jänischs å norra sidan, vilken Herr Capitein Båthman i följe av Höglövl Kungl. Hovrättens dom den 14 juni för sin avlidne broders Hans Båthmans barn för 1.600 d smt inbördat haver.” (Fasta 8.12.1718).

Men i tomtöreslängden 1720 kallas den ”Fru Catharina Gripenstedts andra gård”.

Enligt en mättingsattest av *stadsingenjör Johan Eberhard Carlberg* 1718 skulle gården hålla i bredd 37 fot och i längd 83 fot.

Efter branden 1721 köptes tomten (liksom Oluf Norbergs ödetomt) av handelsmannen Jöns Muhr, omtalad här 1730–45, 1745 tillsammans med Rådman Marcus Simming) (se ovan södra tomten). Rådman Marcus Simming anges vid uppbud av södra delen av 5.41 år 1658 vara ägare av denna del.

1755 Välborne Herr *James More*

James More skrev till magistraten den 22.6.1767 och undrade, om han som var borgare och handlande i Göteborg verkligen skulle behöva betala dubbla mätare- och vågpenningar.

1765 Tracturen James Carnegie

Den 14.5.1768 *begärde George Carnegie* inteckning i traktören James Carnegies vid västra hamnen belägna hus och gård för 6 000 d smt:s skuld (EIIb:128).

Den 9.4.1770 lät *handelsman Hans Jacob Beckman* första gången uppbjuda sitt här i Göteborg uti stadens andra kvarter eller det vid Västra Hamngatan mellan herr kommissarie Johan Christian Selles gård å norra och Herr Thomas Irvines hus å södra sidan belägna hus och gård, som han tillhandlat sig av tracturen James Carnegie och hans hustru *Margareta Wallace* den 24.9.1768 för 10 000 d smt och överenskommen diskretion. 30-penningen utgjorde 300 d smt.

Hans Jacob Beckman var son till *Gregorius Beckman* och *Catarina Wohlfart*, döpt 15.2.1736, död 8.6.1815. Burskap som handlare i Göteborg 12.10.1764. Gift 1/ 28.4.1765 med *Christina Eleonora Åhman* (f.omkr. 1747, död 6.5.1795. Bou 4.8.1795 efter henne upptog bl.a. hus och gård på V. Hamngatan och Drottninggatan, värderad 5 000 rdr specie; 2/ 11.2.1796 med *Anna Christina Petersson* (Berg I:1, 20).

Hos handelsman Hans Jacob Beckman bodde 1687 *handelsman Erich Adolph Bröms*.

5.41 kallas 1800 *Alexander Reimers kreditors hus* och 1807 Alexanders Reimers ödetomt.

Uppbud av 5.41 av

Hans Josef Andrén, född 1776, död 16.2.1817, uppbjöd 5.41. den 29.1.1810. I hans bou 13.3.1818 upptas grundmurat tvåvånings stenhus 5.41, värt 30 000 rdr banco. H. J. Andrén hade fått burskap som handl. 1.4.1808. Han hade 1811 gift sig med *Antoinetta Margareta Koch*, född 1794, död 1871, dotter till *grosshandlare Simzon Koch* i Uddevalla, född 1757, död 1822 och *Catarina Cecilia Hegardt*, född 1770, död 1819 samt 1824 omgift med *majoren vid Bohusläns regemente Bernt Johan Berg*, född 1789, död 1867. Gården övertogs av Hans Josef Andrén's far *grosshandl J.A. Andrén* som uppbjöd gården 7.2.1820.

Johan Aron Andrén var son av *Anders Joh. Andrén* och *Elisabeth Brunjeansson* och född 1775, död 1846 Burskap som grosshandl 21.2.1800. Gift 1810 med *Sofia Charlotta Matzen*, född 1788, död 16.2.1828, dotter till *handl David Matzen på Rylanda*, född 1749, död 1814 och *Anna Maria Hjerta*, född 30.1.1746, död 6.2.1840. Bou efter hustrun 1828 upptar: stenhus och tomt 5.33, 13 500 rdr banco, stenhus och tomt 5.41, 20 000, tomt 4–7 i sjunde kvarteret, tomt 9 i nionde kvarteret (Berg I:38).

Senare uppbud av 5.41

grosshandl Johan Gabriel Grönvall	26.3.1832
possessionaten Theodor Grönvall	14.9.1863
löjtnant Carl Wilhelm Gabriel Grönvall	16.8.1869
stadsmäklare Aron Kjellberg	3.2.1863

